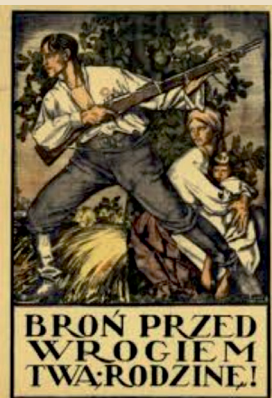

Bolszewickie hordy

100 lat temu w styczniu 1920 r. Kociewie odzyskało niepodległość. Jednak już od początku wolna Polska była zagrożona przez wojnę o granice na wschodzie z bolszewicką Rosją.

I Pułk Ułanów Krechowickich, który w 1920 r. obejmował część terenu Kociewia, w tym Morzeszczyn, Pelplin i Starogard, 10 kwietnia 1920 r. został przetransportowany na front wołyński. Tam po przybyciu zajął miejscowość Rohaczów nad rzeką Słucz, gdzie wizytował ich Naczelnik Państwa J. Piłsudski, a następnie wykonał zagon na Koziatyń.

46 Pułk Strzelców Kresowych, który przejmował m.in. Gniew, Skórcz i Tczew, a potem zabezpieczał granice z Wolnym Miastem Gdańsk, został przetransportowany do Włocławka,

a stamtąd 24 maja na front z bolszewikami. Już 2 czerwca zajął pozycje nad rzeką Berezyną.

cd. str. 3

Skąd się wzięło nasze „jo”?

Naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej rozpocząłem w 1964 r. Uczyliśmy się z elementarza Mariana Falskiego, a poznawanie liter odbywało się metodą wyrazową. Kiedy przyszła kolej na literę „P” zgłaszaliśmy się rozpoznając przedmioty z rysunków elementarza zaczynające się na tę literę. Kiedy jeden z kolegów z dumą i pełną piersią powiedział „żaga” to część uczniów zaczęła się uśmiechać, ale większość była skonsternowana: uczymy się przecież o literce „P”, a na rysunku jest „żaga”? Od tej lekcji już wszyscy wiedzieliśmy, że „żaga” w języku polskim to piła.

cd. str. 2

Nietypowe „posiedzenie” Rady Programowej

Koronawirus nie ominął także naszej organizacji. Od marca br. Biuro LGD pracowało w specjalnym reżimie, takim jak większość urzędów. Ograniczyliśmy do niezbędnego minimum przyjmowanie klientów w lokalu w Tczewie, a zintensyfikowaliśmy kontakty drogą poczty elektronicznej. Doradztwo było udzielane telefonicznie.

Jednakże prawdziwym wyzwaniem okazało się przeprowadzenie ogłoszonych tuż przed wybuchem pandemii naborów wniosków. Najpierw Zarząd przygotował zmiany w obowiązujących procedurach, a potem zaakceptował je Urząd Marszałkowski.

cd. str. 4

Nowy szlak turystyczny,

czyli z Pelplina do Piaseczna ze słowami Ojca Świętego

Wakacje zbliżają się wielkimi krokami, a pogoda zachęca do uprawiania różnych turystycznych aktywności. Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE zachęca do poznania szlaku turystyczno-pielgrzymkowego „Budujcie dom na skale!”.

- Trasa powstała z okazji 20. rocznicy pielgrzymki pa-

pieża Polaka do Pelplina. Z inicjatywą stworzenia szlaku wyszedł Bogdan Badziong, finansowo pomysł wsparły samorządy: Gmina Pelplin, Gmina Morzeszczyn oraz Gmina Gniew, a merytorycznie Diecezja Pelplińska oraz Radio Głos. – mówi Piotr Kończewski, Dyrektor Biura LOT KOCIEWIE.

cd na str. 2

Zupa z liści rzodkiewki

Jedną z pierwszych nowalijek, po które sięgamy na wiosnę są rzodkiewki. Od kilku już tygodni zajadamy chrupiące, szczypiące w język, czerwone kuleczki tego warzywa. A co robimy z liśćmi? Najczęściej je wyrzucamy, bo mało kto wie, że liście rzodkiewki też są jadalne, zdrowe i smaczne.

cd. str. 3

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich; Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Institucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER, poddziałanie 19.4. Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji”.

Materiał opracowany przez Biuro Lokalnej Grupy Działania „Wstęga Kociewia”.

Bolszewickie hordy

cd ze str. 1

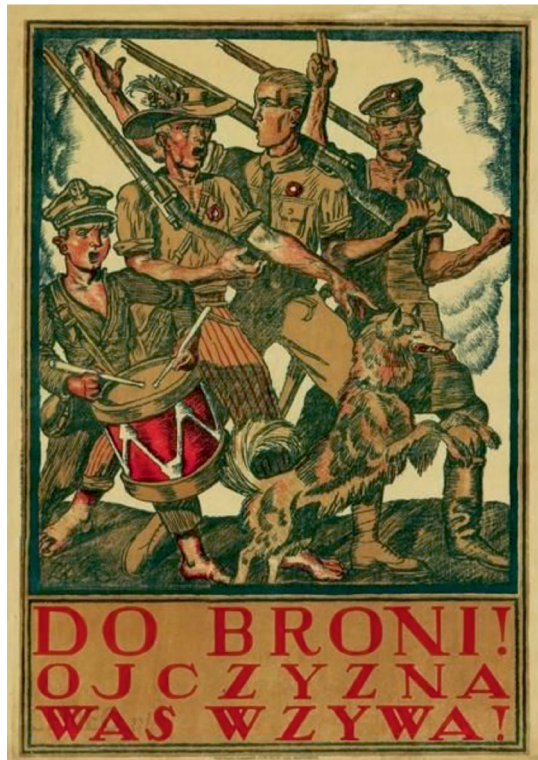
65 Starogardzki Pułk Piechoty został odwołany z zabezpieczania granic nad Wisłą i skierowany na front wschodni, a już 11 czerwca 1920 r., przybył do Korostenia na Ukrainie, by wspomóc przebijającą się z Kijowa 3 III Armie dowodzoną przez gen. Edwarda Rydza Śmigłego. 13 czerwca 1920 r. Sejm uchwalił ustawę o poborze mężczyzn do wojska, a 1 lipca powołał Radę Obrony Państwa. Jej przewodzący Naczelnik Państwa J. Piłsudski wydał odezwę do obywateli, w której napisał: Ojczyzna w niebezpieczeństwie (...). Wzywamy tedy wszystkich zdolnych do noszenia broni, by dobrowolnie zaciągnęli się w szeregi armii. Jednocześnie 7 lipca 1920 r. wydano rozkaz o utworzeniu Armii Ochotniczej pod dowództwem gen. J. Hallera. Wobec narastającego zagrożenia bolszewickiego, gen. J. Haller apelował: (...) teraz kresy nasze w ogniu wojny i zniszczenia, a bolszewicy nie szczędzą nikogo, (...) Kto ma u siebie broń, kto ma konia i siodło niechaj stanie z tem, co ma. Niechaj szlachetnie współubieganie się o pierwszeństwo będzie miarą spełnionego obowiązku, miarą gorącej miłości ojczyzny", (...). Na ten apel zareagowali mieszkańcy Kociewia. W miejscowościach rozlepiano plakaty i odezwy, w kościołach odprawiano nabożeństwa oraz organizowano zbiórki publiczne. Teren Kociewia był bazą zaopatrzeniową dla wojska, stąd też brano m.in. produkty rolne i konie na wojnę. Drogą kolejową przez Tczew i Pelplin przechodziły dostawy broni dla wojska z Anglii i Francji. (...) przy spontanicznej pomocy ludności polskiej, zebranej nieopodal mostu naprzeciw dworca kolejowego, została wyladowana z berlinek i załadowana na wagony. Żołnierze z naszej placówki też byli przy tym zajęci, dozorując przeladunek, pisał we wspomnieniach S. Komorowski.

W lipcu 1920 r. sytuacja na froncie była katastrofalna, a patrząc na kierunek działania wojsk bolszewickich widać było ogromne zagrożenie także dla Pomorza Nadwiślańskiego. Jednocześnie obawiano się buntu miejscowych Niemców, którzy nie mogli się pogodzić z przejściem tej ziemi przez Polskę. Siły policyjne na tym terenie były w fazie organizacji, a członkowie dawnych straży ludowych byli w większości wcieleni do wojska. Dlatego w celu pomocy miejscowym władzom w utrzymaniu porządku i zapewnieniu bezpieczeństwa, w poszczególnych powiatach w tym w Tczewie, Gniewie i Starogardzie utworzono komendy Zachodniej Straży Obywatelskiej.

Rozkaz wydany przez Główną Komendę Zachodniej Straży Obywatelskiej 4 sierpnia 1920 roku, nie pozostawiał wątpliwości, że zagrożenie na tyłach frontu czyli na Pomorzu Nadwiślańskim, uznawano za największe. Rodacy! Na froncie rozgrywa się walka na śmierć i życie z wrogiem, który zgładzić chce nasz naród ze świata. Musimy tedy na tyłach naszej bohaterskiej armii zorganizować się tak silnie, by żołnierz nasz wiedział, że cały kraj stoi za nim i popiera go

w jego wysiłkach. Walcząc za zagrożone nasze dobra, za to wszystko, co nam jest najdroższe, żołnierz musi posiadać pewność, że tu – w kraju – rodzina jego jest bezpieczna [Na Pomorzu B.B.], że domowi jego nie zagraża żadne niebezpieczeństwo, – że zabezpieczony mieć będzie dopływ posiłków i żywności.

Wojska polskie, musiały się wycofywać pod wpływem czerwcowej ofensywy armii bolszewickiej i oddawały kolejno Mińsk, Wilno, Grodno i Białystok. Wtedy I Pułk Ułanów Krechowieckich, oraz Pułki Piechoty 63, 64, 65 i 66 związane z Pomorzem, uczestniczyły w walkach opóźniających z Armią Konną Budionnego.

Na przedpola Warszawy wojska bolszewickie podeszły w początkach sierpnia 1920 r., planując przejść przez burżuazyjną Polskę, by wspomóc rozwijającą się rewolucję w Niemczech. 14 sierpnia moskiewskie pismo Prawda zapowiedziało, że Niemcy otrzymają z powrotem wszystko, co oddać musieli Polsce, czyli Pomorze. Zagony bolszewickiej Armii Czerwonej 21 sierpnia wtargnęły na teren Pomorza, zajmując Działdowo i podeszli na przedpola Włocławka, 36 km od Torunia. Podjęli też próby przejścia na lewy brzeg Wisły w celu odcięcia Pomorza. Następnie 14. 08. został zajęty Lidzbark, 15. 08. Brodnica, a 16. 08. Lubicz. Do mostu w Grudziądzu brakowało już tylko 50 km., a w Opaleniu ok. 80 km. Gen. J. Bijak organizował obronę Chełmna i Świecia. Sytuacja dla Kociewia, stawała się krytyczna. Istniało realne zagrożenie dla niedawno odzyskanej niepodległości.

W tym czasie, na terenach nadwiślańskich Kociewia pojawiali się uciekinierzy z Prus Wschodnich. Kwaterowano ich w szkołach i majątkach ziemskich. Przywożono też pociągami dzieci – sieroty ze Wschodu, które uciekały przed bolszewickimi hordami, jak to napisano w kronice gniewskiej szkoły i rozlokowywano ich w szkołach. Organizowano zbiórki na rzecz pomocy poszkodowanym. W działalność pomocową włączyły się miejscowe działaczki Czerwonego Krzyża w tym z Gniewu, Pelplina i Tczewa. We wsiach trwały żniwa. Miejscowa ludność zaczęła też myśleć o możliwości ewakuacji. Ważnym zadaniem dla powołanej Straży Obywatelskiej stała się ochrona mostów w Grudziądzu, Opaleniu i Tczewie, ponieważ rozchodziły się słuchy o nieuczynnych zamiarach Niemców w Prusach Wschodnich wobec Polski tj. o możliwości zaatakowania i odebrania Polsce Pomorza, przejętego pół roku wcześniej, (...) posłano nas na wschodni przyczółek mostu w Lisewie, celem wzmocnienia jego obsady. Nie wiedzieliśmy co o tym myśleć, ale słyszeliśmy pogłoski jakoby Niemcy w Prusach Wschodnich mieli jakieś zamiary względem naszego mostu, pisał we wspomnieniach S. Komorowski. W sierpniu 1920 r., na zamku w Gniewie zakwaterowano batalion wojska oraz zorganizowano tymczasowy szpital polowy, który przyjmował przewożonych tu rannych żołnierzy oraz obóz dla jeńców rosyjskich. Władze policyjne dbając o bezpieczeństwo w terenie na wypadek zagrożenia, przygotowywały listę osób szkodliwych dla bezpieczeństwa politycznego oraz obserwowano poczynania miejscowych Niemców i agitatorów – zwolenników bolszewickiej Rosji. Prasa pokazywała bolszewików rosyjskich w najczarniejszych barwach i mobilizowała do walki.

Ofensywa polska z 16 sierpnia 1920 r. z nad Wieprza, kierowana przez J. Piłsudskiego, spowodowała odwrót rosyjskiej Armii Czerwonej. To prawie niemożliwe zwycięstwo, określono wtedy jako cud nad Wisłą. Przełom na odcinku pomorskim nastąpił 18 sierpnia 1920 r., kiedy wojskom polskim udało się rozbić bolszewików pod Brodnicą i Golubiem. Ostatecznie po kilku miesiącach walk, w których uczestniczyli mieszkańcy Kociewia, bolszewicy zostali pokonani. Na podstawie traktatu podpisanego w 18 marca 1921 r. Rydze, zakończono wojnę i ukształtowano granicę wschodnią.

Późną jesienią 1920 r. wracali na tereny pomorskie żołnierze, w tym pochodzący z Kociewia, służący w Toruńskim, Grudziądzkim, Kaszubskim i Starogardzkim Pułku Piechoty.

Przy tej okazji zachęcam do odszukania i upamiętnienia tych Kociewiaków, uczestniczących w tej wojnie, która decydowała o losach Polski ale także Europy. To taka zachęta dla nauczycieli, samorządowców i działaczy społecznych, w tym związanych z Lokalnymi Grupami Działania na Kociewiu.

Bogdan Badziong

Zupa z liści rzodkiewki

cd ze str. 1

To właśnie one są najcenniejszą częścią tej rośliny. Co w nich można znaleźć? Przede wszystkim witaminę C, której zawierają dwa razy więcej niż cytryna, fosfor, żelazo i wapń. Liście mają gorzko-ostry smak i można je przyrządzać na różne sposoby, np. podawać na surowo w postaci sałatek lub na ciepło, tak jak wszystkie inne warzywa liściaste. Z powrodeniem sprawdzą się jako podstawa do past, soków i koktajli, nadzienie do naleśników lub tarty, a także można je kisić. Dziś proponuję ugotować pyszną zupę krem z liści rzodkiewek.

Oto przepis:

3 pęczki rzodkiewek
1 litr wody
2 łyżki masła
1 średnią cebulę
1 marchew
1/3 pora
2 ziemniaki
sól, pieprz
1/3 szklanki śmietany 30%

Odciąć liście od rzodkiewek i oberwać od nich ogonki tak, aby zostały same liście, bardzo dokładnie umyć pod bieżącą wodą. Do garnka z wodą włożyć pokrojone w kostkę warzywa razem z ziemniakami. Osolić i gotować do miękkości. W tym czasie na maśle zeszklić cebulkę, po chwili dodać liście rzodkiewki i lekko przesmażyć. Zawartość patelni przełożyć do garnka z warzywami i pogotować jeszcze kilka minut. Gdy zupa lekko ostygnie zmiksować, doprawić solą, pieprzem i śmietaną. Udekorować i podawać. Krem można serwować także z grzankami, groszkiem ptysiowym lub osobno ugotowanymi kluseczkami dodanymi do zupy bezpośrednio na talerz.

Smacznego!

Krystyna Gierszewska

Nietypowe „posiedzenie” Rady Programowej

cd ze str. 1

Najważniejsza zmiana polegała na tym, że nie odbyło się posiedzenie organu decyzyjnego. Członkowie Rady Programowej wszystkie przygotowane dokumenty wypełniali w swoich domach, a potem zostały one odebrane i sprawdzone (pod kątem kompletności) przez pracowników Biura. Na podstawie złożonych kart oceny operacji Biuro sporządziło zestawienia oraz przygotowało projekty uchwał. Ostatecznej weryfikacji dokonał Przewodniczący Rady Programowej Pan Piotr Laniecki, który też podpisał wszystkie sporządzone dokumenty.

Listy wybranych operacji mieszczących się w limicie środków podanym w ogłoszeniu.

Nabór 6/2020 Pokochaj Kociewie - inwestycje			
L.p	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł wniosku	Wnioskowana kwota dofinansowania
1.	Stowarzyszenie „Wesoła Stonoga”	Wesoła Stonoga na ścieżce czasu-reaktywacja	5 550,00
2.	KR KGW w Śliwinach	Stanica rowerowo-rekreacyjna w Śliwinach	16 000,00
3.	OSP Swaróżyn	Strażacki Hardcore	16 900,00
4.	Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego	Stanica Husarska- budowa punktu przystankowego dla jeźdźców konnych	20 000,00
Nabór 7/2020 - Świątlicę swą widzę ogromną			
L.p	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł wniosku	Wnioskowana kwota dofinansowania
1.	Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego	Aktywni bardziej	18 000,00
2.	Stowarzyszenie Kociewskie Forum Kobiet	Pracownia Kreatywności	20 000,00
3.	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Swaróżynie	Razem działamy odkrywając walory Kociewia	18 050,00
4.	Stowarzyszenie na rzecz bioróżnorodności PERDIX	Piknik ekologiczny „Dzień kuropatwy”	18 600,00
Nabór 8/2020 - Pokochaj Kociewie- promocja			
L.p	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł wniosku	Wnioskowana kwota dofinansowania
1.	Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIWIE	KOCIEWIE bawi i uczy - gra pamięciowa MEMORY	12 540,00
2.	Towarzystwo Przyjaciół Zabytków Pelplina	Promocja dawnego opactwa cysterskiego w Pelplinie poprzez oprawę historyczną konferencji popularnonaukowej „Pismo i sztuka to jedyni świadkowie czasów”	20 000,00
3.	Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIWIE	KOCIEWIE bawi i uczy - gra karciana PIOTRUŚ	10 200,00
4.	Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIWIE	Kociewie Tczewskie- mapa turystyczno-krajoznawcza	17 700,00
5.	Stowarzyszenie Kociewskie Forum Kobiet	Kociewska spiżarnia	20 000,00
6.	Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIWIE	KOCIEWIE bawi i uczy - gra planszowa	20 000,00
7.	Chorągiew Husarska Województwa Pomorskiego	Żywa historia na Kociewiu- cykl etiud filmowych o charakterze promocyjnym	20 000,00

Zapraszamy do biura LGD

Adres: 83-110 TCZEW,
ul. kard. S. Wyszyńskiego 3/1

Godziny otwarcia:
poniedziałek – piątek: 7.30-15.30

Warsztat refleksyjny, czyli podsumowanie 2019 roku

Jak zwykle na początku roku każda Lokalna Grupa Działania dokonuje ewaluacji wdrażania LSR. Przyjmuje ona postać warsztatu refleksyjnego. Uczestniczą w nim przedstawiciele członków stowarzyszenia, sąsiedzkie LGD-y oraz zainteresowani beneficjenci. Celem jest dokonanie oceny postępu w realizacji lokalnej strategii rozwoju. Podstawę do tego stanowi sprawozdanie, które prezentuje aktywność organizacji, a w szczególności przygotowanie i przebieg naborów, działania informacyjne, szkoleniowe i promocyjne. Uczestnicy zastanawiają się także nad aktualnością diagnozy społecznej. Tegoroczny warsztat odbył się 6 lutego w Tczewie.

Wyniki dyskusji przyjmują postać raportu, który jest załącznikiem do Sprawozdania jakie przedstawiamy Departamentowi Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku.

Będą nowe nabory! Ostatnia szansa na dofinansowanie projektów

W związku z tzw. „przewalutowaniem” nasza Lokalna Grupa Działania będzie miała do dyspozycji dodatkowe środki finansowe. Decyzję o ich przeznaczeniu podejmie zarząd organizacji.

Oznacza to, że najprawdopodobniej po wakacjach zostaną ogłoszone kolejne nabory wniosków.

Dlatego zachęcamy do śledzenia naszej strony internetowej lub kontaktu telefonicznego z Biurem LGD.

